

la unua lernolibro kun titolo *Volapük. Die Weltsprache. Entwurf einer Universalsprache für alle Gebildete der ganzen Erde* („La Mondolingvo. Propono de universala lingvo por ĉiuj kleruloj de la tuta tero”). La poste famiĝinta slogano staris sur la titolpaĝo en latina lingvo: „Unam uni generi humano linguam!” La „Sionsharfe” ĝis tiam estis kvazaŭ organo de la ekestanta movado, ekde 1881 Schleyer lanĉis tiucele specialan revuon *Volapükabled*, kiu aperadis ĝis 1908. En 1882 fondiĝis volapükistaj societoj-klubo en Germanio (la unuaj en Würtemberg kaj en – nun pola – Wrocław) kaj en Svedio. La kreskanta kluba vivo kaj aktivecoj estis poste majstre organizitaj en la hierarkia reto kun respondeculoj por lokoj, provincoj kaj landoj, simile al eklezia sistemo de paroĥoj kaj diocezoj, kun Schleyer kiel supera gvidanto. Jam en septembro 1882 kunvenis la unua konferenco de volapükistoj en Würtemberg kun sepdeko da ĉeestantoj. En 1883 fondiĝis la revuo „Volapükaklubs” por kontaktoj kaj koordinado de la kluboj. Rapide ekestadis novaj kluboj en Eŭropo kaj en Ameriko, organiziĝis kursoj, prelegoj, eldoniĝis novaj lerniloj, vortaroj, revuoj.

En 1884 kunvenis la unua internacia kongreso en *Friedrichshafen*, kun 150 ĉeestantoj, kiu spronis la lingvouzantojn: ekestis la unua socia movado bazita sur uzado de planlingvo. Schleyer komponis por tiu ĉi kongreso la himnon kun la vortoj de jezuito Franz Zorell. En sia festparolado (prezentita parte germane) li asertis, ke antaŭ ol krei volapukon, li nenion sciis pri la lingvoprojektoj de Wilhelm Leibniz nek pri postaj kiuj, cetere, ne realiĝis; Volapük do estas tute originala ideo, kiu ĵus komencas tutmondiĝi. Sekvis parolado de la prezidanto de württemberga klubo (havanta tiam 300 membrojn), kuracisto Rupert Kniele. Li parolis pli detale pri diversaj inventoj en scienco kaj tekniko, komparante ilin kun la sukcesa inventisto Schleyer, kaj poste klarigis du ĉefajn demandojn: 1) kio estas la senco kaj celo de la mondolingvo kaj 2) kiujn kvalitojn devas la mondolingvo havi. Pli ol la filantropio de Schleyer, por Kniele valoris eblo uzi la lingvon en internacia komerco, reduktado de lernado de multaj fremdlingvoj al unu – kaj samtempe konservo de la propra gepatra lingvo. Racie sonis argumentoj, kial neniu el etnaj lingvoj taŭgas por internaciaj kontaktoj: komplika gramatiko, nekonsekvenca prononco, rivaleco inter parolantoj de grandaj lingvoj, dominado de unu lando kaj diskriminacio de aliaj, pruvo ke ĉiuj grandaj imperiismaj etnolingvoj „mortis” (la sanskrita, la malnovgreka, la latina), tial taŭgas nur lingvo artefarita, regula, racia. En tiu senco parolis ankaŭ aliaj kongresanoj, ekz. kuracisto Moritz Obhlidal el Vieno, kiu jam flue regis la lingvon. Post viglaj diskutoj, la kongresanoj konsentis pri la rezolucio, kiu priskribis la strategiojn por instruado, rekomendado kaj varbado ĉe diversaj instancoj, starigis hierarkion de sekciestroj, instruistoj kaj klubanoj, kun grava kondiĉo, ke „front-loke de ĉiuj staros dumvive la inventinto”.

Menciinda estas la disvastigo de Volapük en Francio, kie ja ekzistis kaj tradicio de artefaritaj filozofiaj lingvoj, kaj prestiĝo de la franca, uzata internacie kiel lingvo de intelektularo, diplomatio kaj sciencoj. La motoro de la franca movado estis *Auguste Kerckhoffs* (1835–1903), franco nederlandand-devena, studinta filozofion en Liège kaj natursciencojn en Louvain. Li unue laboris kiel fakinstruisto kaj lingvoinstruisto en Francio, edzinigis francinon kaj ricevis francan ŝtatanecon. Poste li dum tri jaroj studis la germanan lingvon kaj literaturon en Bonn: dum la studado li vivtenis sin kiel guvernisto de juna grafo, posta sekretario de la reĝo de Portugalio. Pro tiu servo Kerckhoffs estis akceptita kiel kavaliro en la portugalan Ordenon de Kristo. Ricevinte germanan titolon de doktoro pri literaturo kaj filozofio, li en 1881 akiris katedron de la germana lingvo en la Komerca Altlernejo en Parizo kaj poste ricevis la titolon de Akademia Oficiro. Ĝis nun li estas vaste rekonata